

מסורת הש"ם

א) גצ"ק מ. וט"ז כ.
ב) [מוס' דכמוצות פ"ח].
ג) [במוספתא א"י אס נתיאשו הצעלים הכי אלו של ועי' מוס' ד"ה שטף].
ד) [מוס' כמובות פ"ח ע"ש].
ה) קדושין נ: [מוס' דתומוות פ"א].
ו) [עירובין ע"א].
ז) [שבת נב: וט"ז].
ח) [לקמן ע"א: קדושין מא:].
ט) [מוס' מכשירין פ"ג ע"ש].
י) ס"א למאי דסבירא לן השמא דליירי בנגב ממא אחאי כ',

תורה אור השלם

- כן תרימו גם אתם תרומות יי' מכל מעשרהיכם אשר תקחו מאת בני ישראל ותתנם מפניו את תרומת יי' לאהרן הכהן:

במדבר יח כח
וְכִי יִתֶּן מִמֶּנּוּ עַל יְדֵעַ תִּפְּל מִבְּלָתָם עֲלֵיוֹ טָמֵא הוּא לָקֵב: ויקרא יא לח

גליון הש"ם

נב' דשויה שלית. עיין עירובין דף ע"א ע"א מוס' ד"ה כלך: שם לבוסתנא דברי בר איבא. עיין יבמות דף ק"ג ע"ב מוס' ד"ה ר"א:

הגהות הגר"א

[א] נב' ה"ג מסתברא. וי"ב גירסת הרמב"ם ומסבירא והא תמא כי וי"ל ואמאי צריכי לכתב אצל ימות הא שטחו כמותו אלא הכ"ע כי וכל זה למיורא דרבא כאן אצל א"ל לכי' דמזנה שאני כמ"ש בקדושין נב ב' ועי' מוס' ס' ד"ה אס כי ואי' צ"ל כי ואליל לשטותיהו כסבה כאן ד"ה ה"ג כי ולי"ג כי [ועמ"ש רבנו ב"ר' ס' של"א פ"ק ע"ז]:

מוסף רש"י

אם חושש משום גזל. אם מקפיד בעל הצית על מה שעשה ורומה לו שגולה אין תרומתו תרומה. דהשתא ודאי הכי קאמר אס מנאמא עד יפות מאלו הית גזלן (קדושין נב.). אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה. דגלי דהעמיה דניחא ליה ואמרינן כמאן דשאל שלת מעיקרא דמי (שדוכין עא.). בין כך ובין כך. בין שיש יפות בין שאין יפות מהן (סב). הרגמה רבא אליבא דאביי. נמקוס אמי ובשכילו שמהא שנהה וז מפורגמת לפי דכריו (סוכה יט.).

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

ירדן. וכן שאר נהרות ותנא זה על יד הירדן היה יושב:
צלמטיס ו**בחוזה** נטלה הימנו ומעיקרא ידע ומייאש:
שטף נהר קוריו.
של זה ומאלף אחר:
הרי אלו כו'. ה"ג הרי אלו שלו מפני ש**נתיאשו הצעלים**. דכל שטיפת נהר כקורות עלים ואצנים הצעלים ידעו זה

מיד דיש לה קול:
הא סתמא. הא

אס היתה אצידה אחרת שאין לנו לומר שידעו הצעלים לא הויה של מוצאה.
קשיא לרבא:
כשיכול להציל. ודכוותה במציאה אחרת דבר שיש בו סימן דיכול ליתן סימן וליטול מודינא זה דחייב להחזיר:
אפילו אין מרדפין נמי. דסמכי אהצלה דלמחר וליומא אחרתא ולא מייאשי:
ע"י הדחק. ואס לא ימהר להציל לא יצילו הלכך אין מרדפין אפקורי אפקריניהו דהא ידעו ולא הצילו:
שלא מדעם. צעלים:
וליקט. לזורך בעל הצית:
ואס חושש. בעל הצית ומקפיד על מה שעשה זה:
משום גזל. שתרס תרומתו בלא רשותו:
כלך אלא יפוט. היה לך לילך אלא יפות לתת מהן לכהן:
לא הוה ידע. אלמא כיון דלכי ידע

דינחא ליה אמרינן מעיקרא נמי ניחא ליה ולענין יאוש נמי כיון דלכי ידע מייאש מעיקרא נמי הוי יאוש:
אסם **גס אסם**. כן תרימו גס אתם מהכא נפקא לן שלוחו של אדם כמותו לתרומה שהשלית שתרס תרומתו תמונה. וכיון דשליחות מהכא נפקא לן על כרחך שלוחכם דומיא דאתם צעינן:
אף שלוחכם לדעתכם. שהצעלים מניחוהו שליח:
לבוסתנא. פירס:
אכל. דגזל מינהו שהצעלים לא ידעו:
אס נמצאו יפוט כו'. אלמא גלי דעמיה דניחא ליה. ה"ג גלי דעמיה דניחא ליה במה שנתן לנו:
לא אמרו כלך אלא יפוט. דהוי גלוי דעת אלף לענין תרומה:
עודדו העל עליהן. המעלה פירומיו לגב וירד עליהן הטל:
ושמת. צטל שירד עליהן:
הרי זה כני יפוט. והוכשרו לטומאה מעתה ועד עולם:
נגבו. עד שלא מלאן:
אע"פ ששמת. עכשיו צטל שירד עליהן:

אין

תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ואמימר ומר זוטרא ורב אשי אקלעו *לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושרא קמייהו אמימר ורב אשי אכלי מר זוטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק אישכחינהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מההך שפירתא אמרו ליה אמימר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי תא שמע

^(ט)עוררהו הטל עליהן ושמוח הרי זה ^בבכי יותן נגבו אף על פי ששמוח

בבא מציעא פרק שני בבא מציעא

כב.

מה שנתן נתן. ^יאחיא כר' דאמר צפרק הגחול [בתרא] (צ"ק דף קיד.) סתם נגב וגזלן הוי יאוש צעלים:

שטף נהר קוריו **עציו ואבניו**. ה"ג אס נתיאשו הצעלים הרי אלו שלו וז"ל דמיירי ציכול להציל צקל אס רודף צשעת

שטיפה דאי לאו הכי הוה כווטו של ים שאצוד ממנו ומכל אדם ועל זה לא היה אומר הא סתם לא אלא

איירי ציכול להציל צקל צשעת שטיפה ואפילו אין צהן סימן ולכי שיעבדן עקולי ופשורי ויקחם שס ואפי' יקדמו אחרים ויקחו יחזירוס לו לפי שניכר שהוא צעליו לפי שרדף מיד וס"ד דמיירי דאס לא רדף מיד צשעת שטיפה שלא יכול עוד כלל להציל כדמוכח כסיפא לפי שיקחוס אחרים כשעבדוס עקולי ופשורי ולא יחזירו לפי שאין צהן סימן וה"פ אס נתיאשו הצעלים דהיינו שהיו שס צשעת שטיפה ולא רדפו ואפילו אומרים שאין מתיאשים אין צכך כלוס דודאי הן מתיאשים בלנן הא סתמא שלא היו צעלים צשעת שטיפה ולא נתיאשו עד שידעו הצעלים ששטפה נהר ואז ככר אינו יכול להציל לפי שאין זו סימן לא דכשמלאן באיסורא אתא לידיה שהצעלים לא ידעו עדיין אלמא יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש ומשני ציכול להציל אפי' אחר שטיפה כגון שיש באצידה סימן שהצעלים אינן מתיאשין כשידעו ופריך אי הכי אימא סיפא ואס היו הצעלים מרדפין כו' מאי אריא מרדפין אפילו היו צעלים שס צשעת שטיפה ולא רדפו נמי יחזיר ומשני ציכול להציל אחר שטיפה ע"י הדחק דאע"פ שיש זו סימן צטורס יכול להציל לפי שיתרחקו הרצב שהנהר מוליכין צרחוק ולכך אס היה צשעת שטיפה ואינו מרדף ודאי מתיאש כיון שעמה יכול להציל בלא דוחק ואינו מניל אצל אין הצעלים צשעת שטיפה יחזיר דכשידעו הצעלים לא יתיאשו ויצילו על ידי הדחק וא"ת מנלן הא סתמא חייב להחזיר דלמא נתיאשו אתא לאפוקי שהיו שס ורדפו דחייב להחזיר וי"ל דא"כ לא ליתני אס נתיאשו אלא לתני סתמא שטף נהר קוריו עזיו ואצניו הרי אלו שלו דפשיטא דלא מיירי צרדפו צשעת שטיפה דהא קמני סיפא דאס היו הצעלים מרדפיס חייב ואין להקשות דמני דייק מסיפא טעמא דמרדפין הא סתמא הרי אלו שלו דלעולם נימא דהוא הדין סתמא דיחזיר ולא נקט מרדפין אלא לאפוקי שהיו הצעלים צשעת שטיפה ולא רדפו וע"י סיפא ידעינן דמיירי באין יכול להציל אצל רש"י דגרס מפני שנתיאשו הצעלים משמע לישנא

דפשיט ליה דנתיאשו א"כ מרישא גופיה מני לאזכוחי דמיירי באין יכול להציל ולא היה צריך להציא סיפא ותו מנלן דהא סתמא לא דאפילו סתמא נמי מיירי:
הכ"י גרסינן ה"ג מסתברא דאי לא שוייה שליח ולא גרסינן ומסתברא:
אם יש יפות מהן תרומתו תרומה. דמסתמא גס מתחילה היה דעתו כן וא"ת וינמא דהשתא ודאי ניחא ליה ציפות אצל מתחילה צשעה שתרס אי הוה ידע לא הוה ניחא ליה דאין דרך לתרוס מן היפות כדאמרינן לעיל (דף כא:) גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרבא חייב להכריז דאע"ג דהשתא מתיאש אין צכך כלוס וי"ל דשאי הכא דכיון דחזיון ציה דניחא ליה השתא אמרינן נמי ניחא ליה מעיקרא משום מזה:
ואם לאו אין תרומתו תרומה. וא"ת דצפרק אלמנה ניזונית (כמוצות דף ט: וסס ד"ה פיתח) אמרינן דסתמיה דבעל הצית הוי אחד מחמשים ואס השלית פיתח י' או הוסיף י' תרומתו תרומה דמאי א"ל צהכי אמדתין ה"ג נימא הכי וי"ל דהתם הוי כולה שיעור תרומה ויש שמורס כך ויש שמורס כך לכך מני א"ל כיון שלא פירשת לי צהכי אמדתין אצל מיפות אין רגילות לתרוס ולכך לא היה לו לתרוס צשום ענין מהס בלא רשותו:
מר זוטרא לא אבא. וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגחול בתרא (צ"ק דף קיט.) אריסא מדנפשיה קא זצנ ויש לומר דהתם שהציא האריס מצית דמסתמא ממה שהגיע לחלקו מציא אצל הכא שהציא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמה צשעת חלוקה לא יאמר לצעל הפרדס תטול כנגד מה שנמתה להס ורב אשי לא היה חושש לזה ולכך אכל קודם שצא מרי צר איסק משום דאריס מדנפשיה קא יתיצ דאין לומר שהיה סומך שיתרצה מרי צר איסק כשידע דהלכה כאציי ואע"ג דהשתא ניחא ליה מעיקרא לא הוה ניחא ליה:

איסורא

עין מושפט
נר מצוה

מו א מיי פ"ו מהלכות גזילה ואצידה ה' א טוה"מ סי' רנט:
מו ב ב ג ד מיי פ"ד מהל' תרומות ה' ג:
יז ה מיי שס הלכה א:
יח ו מיי פ"י"ב מהל' טומאת אוכלין הלכה ב:

רבינו הגנאל

הן ממשמש בהן כל שעה והללו אע"פ שהן בצד שדה קצוצות דמוכחא מילתא דמרשה וז הן ככר נתיאש מהן כמו המעוה. וכן תאנה גוטהה לדרך התאנים שהן נוסלות ממנה מיד נמאסות לפיכך מתיאש מהן ומותרין משום גזל ופטורין מן המעשר דאינו נשמר ותנן כלל אמרו במעשרות כל שהוה אורכל ונשמר וגידיוליו מן הארץ חייב במעשרות. גבב שנטל מהו ותתן לזה לא גבב הוא שנוגב בסתר. אבל האי גבב דקתני גזלן ואזו שטף גזלן דאורייתא גבב שנטל בגלוי ותני גוויי גזלן קתני חד גזלן וחד ליטטים מוויין. ת"ש שטף נהר קוריותו ונתנן לתוך שדה חבירו אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו מכלל דבסתמא חייב להחזיר ואוקימנא כשבעלינן מרדפין אחריהן ויכולין להציל על ידי הדחק. ת"ש כיצד אמרו תרומתו שלא מדעת תרומתו תרומה וכי אוקימנא כגון שתרס ובא בעל הפירות ומצאו שתרס ואמר לו למח [לא] היתה תורם מאילו היפות מוכחא בלכתא שנתרצה ואסיקנא לא אמרי' כלך אצל יפות צדון בעלים הן כמה שנעשה אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה היא וניחא ליה ביפה. אבל בודלותי תרומה לא ואע"פ שאמר לו כלך אצל יפות ליה הכי ואסורין משום משום כסיפותא הוא דאמר ליה הכי ואסורין משום גזל. ת"ש עוררהו הטל עליהם ושמוח הרי הן בכי